> Lưu ý: ở một số nơi, việc mở, lưu hoặc chuyển tiếp nội dung này có thể gặp rủi ro, và trang này không thể bảo đảm an toàn cho bạn hay bảo đảm luôn mở được. Xin bạn tự cân nhắc.

Thư ngỏ của một doanh nhân Trung Quốc gửi ông Tập Cận Bình:
Đề nghị ông không tiếp tục nhiệm kỳ mới và thúc đẩy chuyển đổi hòa bình

Nhan đề nguyên văn: 一位中国企业家致习近平先生的公开信：建议不再连任并推动和平转型

Bản dịch độc lập, dịch trực tiếp từ tiếng Trung (phiên bản 1.0, ngày 28 tháng 11 năm 2026). Bản dịch này không do tác giả, cũng không do tài khoản đăng tải bức thư lần đầu thực hiện. Phần văn bản trong ngoặc vuông [ ] là những chú thích ngắn về bối cảnh do người dịch bổ sung, dành cho độc giả chưa quen thuộc nhiều với Trung Quốc; chúng không có trong nguyên bản. Các khoản tiền nhân dân tệ được giữ như trong nguyên bản; trong ngoặc vuông ghi trước số tiền quy đổi ra đồng Việt Nam (VND), sau đó là số tiền quy đổi ra đô la Mỹ (tỷ giá xem phần ghi chú của người dịch).

Nguồn: Đăng ngày 26 tháng 11 năm 2026 lúc 21:16 giờ Nhật Bản (12:16 UTC) dưới dạng bài viết trên X của tài khoản “李老师不是你老师” (@whyyoutouzhele). Tài khoản này cho biết đã đăng theo yêu cầu của chính ông Tiết Kiện (薛健): https://x.com/whyyoutouzhele/status/2125926580216033348

Tác giả, “xue Jian 薛健” (@xueJianXwia), đã xác nhận trong cùng ngày, lúc 21:51 giờ Nhật Bản: “信是我写的。” (“Bức thư là do tôi viết.”): https://x.com/xueJianXwia/status/2125935564176388472

Kính gửi ông Tập Cận Bình (习近平),

Xin chào ông!

Hai thế hệ, hai số phận

Tôi là Tiết Kiện (薛健), sinh ngày 20 tháng Chạp năm 1989 âm lịch, tức ngày 16 tháng 1 năm 1990 dương lịch, trong một gia đình bình thường ở một thị trấn nhỏ phía bắc tỉnh Giang Tô. Hiện tôi là chủ tịch Tập đoàn Văn Phong Giang Tô (江苏文峰集团), đồng thời là người kiểm soát thực tế của Công ty cổ phần Văn Phong (文峰股份), một công ty niêm yết trên thị trường cổ phiếu A.

Năm 1999, trường tôi mở lớp tin học, rồi ngay sau đó, thị trấn chúng tôi có quán net đầu tiên.

Năm ấy, tôi đăng ký tài khoản QQ đầu tiên của mình [QQ: dịch vụ nhắn tin tức thời của Tencent, ra mắt năm 1999, về sau trở thành ứng dụng nhắn tin phổ biến nhất Trung Quốc], học chơi game trên mạng, và bắt đầu trò chuyện qua internet với những người ở khắp mọi miền đất nước.

Năm ấy, Ma Cao trở về Trung Quốc [Ma Cao, khi đó dưới sự quản lý của Bồ Đào Nha, được trao trả cho Trung Quốc ngày 20 tháng 12 năm 1999]. Tôi vẫn nhớ thầy cô dạy chúng tôi hát: “Người có biết chăng Macau chẳng phải tên thật của con, con đã xa người quá lâu rồi, Mẹ ơi!” [một câu trong “Thất tử chi ca: Ma Cao” (七子之歌・澳门), bài thơ năm 1925 của Văn Nhất Đa (闻一多), được phổ nhạc vào cuối thập niên 1990 và được hát rộng rãi quanh thời điểm trao trả].

Năm ấy, tôi 9 tuổi.

Hai năm sau, năm 2001, Trung Quốc gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới.

Năm 1962, thân phụ của ông là Tập Trọng Huân (习仲勋) bị hạ bệ [Tập Trọng Huân, một lão thành cách mạng và phó thủ tướng, bị cách chức năm 1962 và trải qua khoảng mười sáu năm bị thất sủng, giam giữ và lưu đày trong nước], và từ đó ông cùng gia đình đã trải qua những biến cố to lớn.

Năm ấy, ông cũng 9 tuổi.

Năm 1966, vì thân phụ, ông bị đấu tố ở trường [hình thức tố cáo công khai, thường kèm bạo lực, được dùng trong Cách mạng Văn hóa 1966–1976 để làm nhục những người bị coi là kẻ thù của cách mạng]. Khi ấy ông đã hỏi thầy giáo vì sao tất cả những chuyện này lại xảy ra.

Năm ấy, ông 13 tuổi.

Năm 2003, tôi đọc được trên mạng về những gì xảy ra trong những năm 1959–1962. Khi ấy tôi không tin rằng Trung Quốc từng có hàng chục triệu người chết đói [Nạn đói lớn 1959–1962, gắn với phong trào “Đại nhảy vọt” 1958–1962 của Mao Trạch Đông (毛泽东)], và còn tranh luận với người ta trên mạng: tại sao họ thà chết đói ở nhà chứ không ra ngoài tìm cái ăn? Về sau, tôi được các bậc trưởng bối và một thầy giáo lớn tuổi ở trường xác nhận rằng chuyện đó là có thật.

Năm ấy, tàu Thần Châu 5 bay vào vũ trụ có người lái thành công [đó là chuyến bay vũ trụ có người lái đầu tiên của Trung Quốc].

Năm ấy, tôi cũng 13 tuổi.

Năm 1968, lại vì thân phụ, ông suýt bị đưa vào trại giáo dưỡng thiếu niên.

Năm 1969, ông về làng Lương Gia Hà (梁家河) lao động với tư cách “thanh niên trí thức hạ phóng” [trong Cách mạng Văn hóa, hàng triệu thiếu niên thành thị bị đưa về các vùng nông thôn nghèo để “học tập nông dân”; Lương Gia Hà là một ngôi làng ở tỉnh Thiểm Tây, nơi ông Tập Cận Bình sống trong một hang đất khoảng bảy năm]. Năm ấy ông mới 15 tuổi.

Ở cùng độ tuổi ấy, tôi được sống trong một thời đại cởi mở, bao dung và tự do; tối nào tôi cũng cùng đám bạn la cà quán net chơi game, và tiếp nhận ngày càng nhiều thông tin từ trên mạng.

Thời gian đó, tôi xem trên mạng bộ phim tài liệu về cuộc kháng chiến chống Nhật “Một tấc núi sông, một tấc máu” (一寸山河一寸血) [loạt phim tài liệu Đài Loan về Chiến tranh Trung–Nhật 1937–1945], và biết rằng Quốc quân [lực lượng của chính phủ Quốc dân đảng do Tưởng Giới Thạch (蒋介石) lãnh đạo, về sau bị phe Cộng sản đánh bại và phải rút sang Đài Loan] đã có hơn 3,2 triệu người thương vong trong kháng chiến, khác hẳn với chuyện “không kháng cự” mà sách giáo khoa nói. Về sau, trốn học, bỏ tiết trở thành chuyện thường ngày; vì tuổi trẻ ham chơi, tôi chuyển qua mấy trường trung học, rốt cuộc vẫn không vào đại học. Khoảng hai mươi tuổi, tôi bắt đầu khởi nghiệp; được gia đình ủng hộ, tôi đi lên từ những việc buôn bán nhỏ, từng bước một đến được ngày hôm nay.

Năm 2018, tôi đứng đầu thương vụ mua lại Tập đoàn Văn Phong Giang Tô và đảm nhận chức chủ tịch tập đoàn.

Ngày nhậm chức, một đồng nghiệp trong công ty nói với tôi:

“Giờ anh là người đứng đầu trẻ nhất trong Top 500 doanh nghiệp tư nhân Trung Quốc, công ty mình hiện vẫn xếp hạng hơn 400.”

Tôi bảo anh ấy:

“Từ nay về sau, câu này đừng nhắc lại nữa, dù trong hay ngoài công ty. Chúng ta tiếp tục nỗ lực, tiến tới giấc mơ lọt vào 500 doanh nghiệp hàng đầu thế giới.”

Điều anh ấy không biết là, vào khoảnh khắc đó, trong lòng tôi không hề có chút vui mừng nào, mà trái lại tràn ngập nỗi sợ hãi.

Năm ấy, ông sửa đổi Hiến pháp [lần sửa đổi năm 2018 đã bãi bỏ giới hạn hai nhiệm kỳ đối với chức Chủ tịch nước], đồng thời thúc đẩy cải cách thể chế giám sát quốc gia, và Luật Giám sát chính thức có hiệu lực.

Năm 2018, bạn bè quanh tôi lần lượt bị đưa vào diện liuzhi (留置) [hình thức giam giữ do Luật Giám sát năm 2018 lập ra, do các ủy ban giám sát nhà nước thực hiện; các ủy ban này làm việc phối hợp với cơ quan kiểm tra kỷ luật của Đảng. Biện pháp này chủ yếu nhắm vào công chức, nhưng trong các vụ liên quan đến hối lộ cũng có thể áp dụng với cá nhân ngoài khu vực công. Nó vận hành bên ngoài hệ thống tố tụng hình sự thông thường, và theo nhiều nguồn tin, người bị giam không được tiếp cận luật sư. Luật năm 2018 quy định thời hạn tối đa sáu tháng; một bản sửa đổi có hiệu lực từ tháng 6 năm 2025 cho phép kéo dài hơn trong một số trường hợp nghiêm trọng được luật định]. Mỗi người đều bị giam riêng trong một căn phòng suốt mấy tháng, thậm chí lâu hơn; ngày nào cũng bị buộc ngồi trên ghế tám tiếng không được cử động, và bị đe dọa rằng nếu không hợp tác thì sẽ xử lý người nhà của họ. Có khi suốt một tháng, thậm chí mấy tháng, không ai nói với họ một lời nào. Những vụ án oan sai bắt đầu xuất hiện.

Qua các thông tin công khai, tôi được biết năm 13 tuổi ông đã bị đấu tố.

Tôi không biết khi ấy ông đã trải qua nỗi sợ hãi như thế nào, nhưng tôi của năm 2018 đã cảm nhận sâu sắc rằng số phận của một con người mong manh biết bao trước quyền lực chính trị khổng lồ.

Tôi kể ở đây về quá trình trưởng thành của mình, ở một thời đại khác với ông, là vì muốn nói với ông rằng:

Chúng ta lớn lên trong những thời đại khác nhau. Mấy thế hệ trưởng thành sau này như chúng tôi đối diện với một thế giới khác với thế giới mà thế hệ ông đã đối diện, và cũng có những kỳ vọng khác về cuộc sống.

Ông không thể đòi hỏi chúng tôi sống theo cách mà thế hệ các ông từng trải qua, càng không thể đòi hỏi cả đất nước quay trở lại thời kỳ trước năm 1978 [năm Đặng Tiểu Bình (邓小平) khởi xướng “cải cách mở cửa”, bước chuyển của Trung Quốc sang kinh tế thị trường].

Điều đó không thực tế, và cũng không thể xảy ra.

Từ hy vọng đến thất vọng

Năm 2014, tôi quen biết Nhậm Chí Cường (任志强) [cựu chủ tịch tập đoàn bất động sản quốc doanh Hoa Viễn (华远集团), nghỉ hưu năm 2014; con trai của một cựu thứ trưởng thương mại; một nhà phê bình thẳng thắn, ở Trung Quốc được gọi là “Nhậm đại pháo”].

Khi ấy, tôi hỏi ông ấy:

“Tương lai Trung Quốc có trở thành một quốc gia thực sự thượng tôn pháp luật, bảo vệ quyền sở hữu tư nhân và bảo đảm tự do không? Liệu có tiến hành những cải cách như vậy không?”

Ông ấy trả lời tôi:

“Có. Bởi vì chỉ có như vậy, đất nước này mới có thể ổn định và yên bình lâu dài.”

Về sau, chúng tôi cùng tham gia các hoạt động công ích bảo vệ môi trường của Hội Sinh thái SEE A Lạp Thiện (阿拉善SEE生态协会) [Hội Doanh nhân và Sinh thái, tổ chức bảo tồn do các doanh nhân Trung Quốc thành lập năm 2004, ban đầu nhằm chống sa mạc hóa ở A Lạp Thiện, Nội Mông]. Chính ông ấy đã giới thiệu tôi gia nhập tổ chức công ích này; chúng tôi cùng làm việc nhiều năm, đến khi ra nước ngoài tôi mới rút khỏi hội. Tuy vậy, so với đại thủ bút cấm đánh bắt cá mười năm trên sông Trường Giang của ông, những gì chúng tôi làm chẳng đáng nhắc tới.

Có lần, tôi hỏi ông ấy:

“Vương Kỳ Sơn (王岐山) chống tham nhũng [Vương Kỳ Sơn, đồng minh thân cận của ông Tập Cận Bình, lãnh đạo chiến dịch này với cương vị quan chức kỷ luật cao nhất của Đảng từ năm 2012 đến năm 2017] rốt cuộc là chống tham nhũng thật, hay là thanh trừng người bất đồng?”

Ông ấy nói:

“Đương nhiên là chống tham nhũng thật, là để cứu nhân dân và đất nước.”

Tôi lại hỏi:

“Ông ta không lo sau này bị ‘chim hết thì cất cung’ sao?” [thành ngữ Trung Quốc: khi bề tôi trung thành đã xong việc thì bị gạt bỏ — hoặc bị trừ khử.]

Ông ấy nói:

“Không đâu.”

Năm ấy, Vương Kỳ Sơn từng giới thiệu một cuốn sách về Cách mạng Pháp [theo nhiều nguồn tin, đó là cuốn “Chế độ cũ và Cách mạng” của Alexis de Tocqueville, được Vương Kỳ Sơn khuyến khích các quan chức đọc].

Đọc xong, tôi hỏi Nhậm Chí Cường:

“Quan điểm cuốn sách này muốn nói chẳng phải là người cầm quyền sẽ không chủ động cải cách hay sao?”

Nhậm Chí Cường nói với tôi:

“Cậu không hiểu đâu, không cải cách thì ai cũng hết đường lui.”

Năm 2018, tôi lại một lần nữa nói chuyện với Nhậm Chí Cường về Vương Kỳ Sơn.

Tôi hỏi ông ấy:

“Vương Kỳ Sơn rồi có bị ‘chim hết thì cất cung’ không? Có bị bắt không?”

Lần này, Nhậm Chí Cường đổi giọng.

Ông ấy nói:

“Ông ta thà sớm bệnh chết đi cho xong, khỏi phải chịu nhục về sau.”

Năm 2019, tôi nhận được qua WeChat một bài viết Nhậm Chí Cường gửi, phê phán Vương Kỳ Sơn.

Trong bài, ông ấy dùng lời lẽ gay gắt, cáo buộc Vương Kỳ Sơn phản bội cải cách, phản bội nhân dân, phản bội lịch sử, là tội nhân lịch sử của dân tộc Trung Hoa.

Tôi hỏi thẳng ông ấy:

“Bài này ông đã đưa Vương Kỳ Sơn xem chưa?”

Ông ấy nói rằng từ khi bị kỷ luật năm 2016 vì phát ngôn về “truyền thông của Đảng mang họ Đảng” [năm 2016, ông Tập Cận Bình tuyên bố truyền thông nhà nước phải phục vụ Đảng; Nhậm Chí Cường công khai đặt câu hỏi phải chăng truyền thông nên phục vụ nhân dân, và đã bị Đảng kỷ luật], Vương Kỳ Sơn không còn liên lạc với ông ấy, cũng tránh gặp mặt.

Từ đó hai người không còn gặp lại nhau, cũng không có bất kỳ liên lạc nào.

Nhưng ông ấy nói đã liên hệ với thư ký của Vương Kỳ Sơn là Lê Hiểu Hoành (黎晓宏), đề nghị người này chuyển giúp bài viết; ông Lê có chuyển hay không thì không rõ.

Bài viết này tổ chuyên án đã có đã thụ lý vụ Nhậm Chí Cường năm đó, và cũng có thể xác minh việc này qua ông Lê.

Năm 2020, dịch bệnh bùng phát.

Thời gian đó, Nhậm Chí Cường viết rất nhiều bài, trong đó có một bài phê phán ông.

Tôi cũng nhận được bài ấy qua WeChat.

Tôi hỏi ông ấy:

“Ông còn gửi cho ai nữa?”

Ông ấy nói:

“Gửi cho một số bạn bè.”

Rồi sau đó, ông ấy bị bắt.

Có lúc tôi đã nghĩ mình cũng sẽ bị bắt.

Bởi khi ấy, một người khác cũng nhận được bài viết này là Đổng Quốc Cường (董国强), một phó hội trưởng của hội A Lạp Thiện, đã vì chuyện này mà bị bắt với tội danh kinh tế, về sau bị kết án nặng mười năm tù.

Khi nghe tin Nhậm Chí Cường bị kết án nặng mười tám năm, con trai ông ấy cũng bị kết án nặng chín năm, trong lòng tôi sụp đổ. Theo tôi được biết, tổ chuyên án từng hứa chỉ cần ông ấy nhận tội thì sẽ thả con trai ông ấy; chính quyền phải giữ chữ tín.

Tôi nghĩ: một “hồng nhị đại” [con cái của các quan chức cấp cao thời cách mạng], chỉ vì viết một bài phê phán mà bị kết án mười tám năm.

Vậy thì những doanh nhân tư nhân xuất thân bình dân, không có chút chỗ dựa nào như chúng tôi, thì có đáng là gì?

Từ đó trở đi, tôi không còn giấc mơ kinh doanh nào nữa.

Tôi cảm thấy sớm muộn gì doanh nghiệp này cũng không giữ được.

Tôi thậm chí cảm thấy mọi nỗ lực của mình ở Trung Quốc đều vô nghĩa.

Đầu năm 2022, tôi ở Thượng Hải.

Trong thời gian dịch bệnh, tôi bị phong tỏa ở nhà và ở văn phòng [Thượng Hải bị phong tỏa toàn thành phố vào mùa xuân năm 2022], suốt hơn một tháng không thể ra ngoài bình thường.

Ngày nào tôi cũng thấy đủ loại tin tức trong các nhóm chat: thấy một nghệ sĩ vĩ cầm mắc bệnh, vì không thể đến bệnh viện hóa trị mà quá đau đớn, đã nhảy lầu tự tử; thấy một y tá bị bệnh, vì không có giấy xét nghiệm axit nucleic nên không vào được chính bệnh viện nơi mình làm việc để chữa trị, đã mất mạng; thấy một người mẹ ôm con khóc nức nở, đi dọc con phố gõ cửa từng nhà, cầu xin thuốc cảm để cứu đứa con đang sốt cao.

Khoảnh khắc đó, tôi hiểu ra vì sao những năm 1959–1962 lại có nhiều người đến chết đói cũng không rời khỏi nhà: bởi vì họ không thể đi được.

Thượng Hải ngày thường mỗi ngày có hàng nghìn ca phẫu thuật, lại còn có những bệnh nhân cần điều trị thiết yếu định kỳ như xạ trị, hóa trị, chạy thận. Nửa năm ấy ở Thượng Hải đã xảy ra những gì, ba năm ấy trên cả nước đã xảy ra những gì, ông có thể hình dung được.

Thuở nhỏ, tôi lớn lên cùng bài hát “Trên cánh đồng hy vọng” (在希望的田野上) của bà Bành Lệ Viện (彭丽媛) [một bài dân ca tươi vui thập niên 1980 ca ngợi nông thôn thời cải cách, đã đưa Bành Lệ Viện — ca sĩ, phu nhân của ông Tập Cận Bình — đến với danh tiếng]; lớn lên, dưới sự cai trị của ông, tôi lại sống giữa cánh đồng hoang của tuyệt vọng. Chút tâm lý cầu may cuối cùng trước đây cũng hoàn toàn tan biến trong khoảng thời gian ấy.

Năm ấy, cha tôi được chẩn đoán mắc ung thư dạ dày giai đoạn cuối; vì đâu đâu cũng phong tỏa, hoàn toàn không thể điều trị và phẫu thuật, ông buộc phải sang Nhật Bản phẫu thuật và cắt bỏ toàn bộ dạ dày.

Tháng 4, tôi cuối cùng quyết định rời khỏi Trung Quốc.

Cũng năm ấy, tôi nghe được những lời kể về việc ông phát biểu tại cuộc họp Bộ Chính trị về điều tiết tư bản và doanh nghiệp tư nhân.

Có người bạn cho tôi biết, ông đã nêu ba điển hình tiêu cực là Lý Gia Thành (李嘉诚), Mã Vân (马云) và Hứa Gia Ấn (许家印) [lần lượt là ông trùm nổi tiếng nhất Hồng Kông, người đồng sáng lập Alibaba, và người sáng lập tập đoàn bất động sản Hằng Đại (Evergrande) đã sụp đổ], và cho rằng giữa giới doanh nhân tư nhân Trung Quốc với sơ tâm và sứ mệnh của Đảng Cộng sản Trung Quốc [khẩu hiệu của Đảng chỉ các lý tưởng thời lập đảng] tồn tại sự khác biệt mang tính căn bản.

Nghe những lời ấy, chúng tôi lạnh cả người.

Khoảnh khắc đó, tôi càng chắc chắn rằng mình không thể yên tâm trở về sống ở đất nước ấy như trước đây nữa.

Những gì tôi đã trải qua và cảnh khốn khó của Tập đoàn Văn Phong (文峰集团)

Năm 2023, doanh nhân Chiết Giang, ông Trịnh Vĩnh Cương (郑永刚) [người sáng lập Tập đoàn Sam Sam], qua đời tại Nhật Bản; linh đường được lập tại Tokyo.

Tôi đăng một đoạn viết trên trang Khoảnh khắc (Moments) của WeChat [mục bảng tin xã hội của WeChat, tương tự dòng thời gian trên Facebook, hiển thị cho những người trong danh bạ].

Tôi kêu gọi chính phủ đừng tiếp tục tùy tiện bắt giữ các doanh nhân tư nhân nữa.

Tôi nói rằng những người như chúng tôi không quá bận tâm đến việc bản thân sở hữu bao nhiêu của cải.

Chúng tôi mong đất nước trở nên tốt đẹp hơn.

Tôi kêu gọi chính phủ quay trở lại quốc sách cơ bản là cải cách mở cửa, và tiếp tục thúc đẩy cải cách thể chế chính trị.

Nếu không, rốt cuộc tất cả mọi người đều sẽ rơi xuống vực sâu thăm thẳm.

Ngay ngày hôm sau khi đăng bài, tôi nhận được điện thoại của nhân viên công ty và của các quan chức địa phương.

Họ cho tôi biết rằng ông Thái Kỳ (蔡奇) và ông Lý Thúc Lỗi (李书磊) [hai lãnh đạo cấp cao của Đảng: Thái Kỳ là Ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị, Lý Thúc Lỗi là Ủy viên Bộ Chính trị kiêm Trưởng Ban Tuyên truyền Trung ương] đã lần lượt có bút phê về việc này, được truyền xuống từng cấp tới tỉnh Giang Tô và thành phố Nam Thông [thành phố nơi Tập đoàn Văn Phong đặt trụ sở]. Sau đó, quan chức Ban Tuyên truyền Tỉnh ủy dẫn đoàn đến công ty.

Người trong công ty nói với tôi rằng vì công ty, tôi nhất định phải nhận lỗi.

Thế là tôi gửi cho các đồng nghiệp trong công ty một đoạn văn nhận lỗi qua WeChat.

Nhưng sang ngày thứ ba, chức năng Khoảnh khắc và trò chuyện nhóm trên WeChat của tôi vẫn bị khóa.

Khoảnh khắc ấy, lòng tôi tràn ngập phẫn nộ và nhục nhã.

Tôi không hiểu vì sao một công dân bình thường bày tỏ nỗi lo về tương lai của đất nước mình lại phải chịu cảnh như vậy.

Về sau, tôi đầu tư ở nước ngoài để phát triển các nền tảng nhắn tin xã hội phi tập trung, trong đó có một nền tảng tên là Mosavi.

Tôi mong một ngày nào đó sẽ không còn ai có thể tùy tiện khóa trang Khoảnh khắc của tôi, khóa tài khoản của tôi, tước đi quyền được bày tỏ ý kiến một cách bình thường của tôi. Tôi cũng mong một ngày nào đó sẽ không còn chính phủ nào có thể tùy tiện khóa trang Khoảnh khắc của một công dân bình thường, khóa tài khoản của bất kỳ công dân bình thường nào; mọi công dân bình thường đều phải có quyền được bày tỏ ý kiến một cách bình thường.

Tháng 9 năm 2024, con gái của ông Nhậm Chí Cường (任志强) cho tôi biết cô đã hai tháng không được gặp cha.

Trước đó, tháng nào cô cũng được thăm gặp bình thường, và tôi thường chọn một số cuốn sách để cô mang vào cho ông.

Cô kể với tôi rằng bệnh tuyến tiền liệt của ông rất nặng, mỗi đêm phải đi vệ sinh hơn mười lần, lại còn mắc bệnh hen suyễn.

Nghe những điều đó, lòng tôi thấy bất an.

Vì vậy, tôi đăng bài trên trang Khoảnh khắc, mong các cơ quan hữu quan dành cho ông Nhậm Chí Cường chế độ chăm sóc y tế mà ông đáng được hưởng, cho phép ông được tại ngoại chữa bệnh.

Khi đó, tôi đã viết những lời rất gay gắt.

Tôi nói rằng nếu ông Nhậm Chí Cường chết trong tù, tôi nhất định sẽ truy cứu trách nhiệm tất cả những người liên quan đến vụ án của ông, dù có phải đi đến tận chân trời góc bể cũng phải đòi nợ máu bằng máu.

Ý định ban đầu của tôi chỉ là mong ông được chữa trị, được đoàn tụ với gia đình.

Sau đó, con gái ông cũng công bố một bức thư ngỏ gửi ông.

Tiếp đó, các cơ quan hữu quan bắt đầu điều tra tôi.

Từ năm 2025, công ty cũng liên tục bị điều tra, đồng thời một số người bạn cũ của tôi trong nước lần lượt bị các cơ quan khác nhau ở các địa phương khác nhau mời đến “làm việc”.

Đến cuối năm 2025, sau gần một năm điều tra liên tục, ban lãnh đạo công ty đều sống trong nỗi hoang mang lo sợ.

Vì vậy, chúng tôi quyết định bán công ty.

Thêm vào đó, bản thân doanh nghiệp mấy năm nay đã gặp khó khăn trong kinh doanh; các tài sản nặng như khách sạn thuộc tập đoàn thua lỗ kéo dài từ thời dịch bệnh và khó bán, trong khi hoạt động thường ngày của công ty ngày nào cũng cần tiền. Chúng tôi chỉ còn cách bán cổ phiếu để có vốn trả nợ vay ngân hàng, tiền lãi, lương nhân viên và các khoản chi phí thường ngày khác.

Lần đầu tiên, chúng tôi bán 5% cổ phiếu của công ty niêm yết; dù đã ký thỏa thuận với bên mua, thương vụ vẫn bị Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô [văn phòng cấp tỉnh của Ủy ban Quản lý Chứng khoán Trung Quốc] ngăn cản và buộc phải chấm dứt.

Khi đó, giá trị thị trường của Công ty cổ phần Văn Phong (文峰股份), công ty niêm yết thuộc tập đoàn, là 5 tỷ nhân dân tệ [khoảng 19.000 tỷ đồng (khoảng 750 triệu đô la Mỹ)]; công ty nắm giữ gần 900.000 mét vuông bất động sản thương mại tại Thượng Hải và Giang Tô, tổng tài sản gần 6 tỷ nhân dân tệ [khoảng 23.000 tỷ đồng (khoảng 900 triệu đô la Mỹ)], tài sản ròng 4 tỷ nhân dân tệ [khoảng 15.000 tỷ đồng (khoảng 600 triệu đô la Mỹ)], tiền mặt trong tài khoản 1 tỷ nhân dân tệ [khoảng 3.900 tỷ đồng (khoảng 150 triệu đô la Mỹ)], còn nợ chịu lãi chỉ vài chục triệu nhân dân tệ [khoảng vài trăm tỷ đồng (khoảng vài triệu đô la Mỹ)].

Sau khi bị ngăn cản, tập đoàn đã gửi công văn báo cáo Thành ủy và chính quyền thành phố Nam Thông, trình bày tình hình tài sản và nợ của công ty, mong chính quyền địa phương phối hợp với Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô, cho phép chúng tôi bán cổ phần theo phương thức thị trường.

Công ty nêu rõ: toàn bộ số tiền thu được từ việc bán sẽ dùng để giải quyết các vấn đề mà cơ quan quản lý chứng khoán quan tâm và để trả nợ vay các tổ chức tài chính. Làm như vậy có thể tránh để các tổ chức tài chính chịu tổn thất, tránh để nhân viên mất việc, tránh thất thu thuế, và doanh nghiệp có thể tiếp tục hoạt động bình thường mà không bị ảnh hưởng. Toàn bộ số tiền có thể đưa vào tài khoản chuyên dụng chịu giám sát, bản thân tôi không lấy một xu. Nếu có thể xử lý theo phương thức thị trường mà tập đoàn vẫn còn tài sản dư, cá nhân tôi cũng có thể từ bỏ toàn bộ.

Đồng thời, tôi cũng bày tỏ ý kiến tương tự với Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô.

Khi đó, có một bên mua sẵn sàng bỏ ra 1,25 tỷ nhân dân tệ [khoảng 4.800 tỷ đồng (khoảng 190 triệu đô la Mỹ)] để mua 20% cổ phần chi phối của công ty niêm yết do tập đoàn nắm giữ.

Nhưng sau khi chúng tôi gửi công văn cho chính quyền địa phương, một Phó Tổng thư ký Thành ủy Nam Thông nói với tôi qua điện thoại rằng họ không hoan nghênh bên mua này.

Bất đắc dĩ, công ty lại tiếp xúc với một bên mua khác đến từ Thâm Quyến, mang theo nguồn lực của ngành công nghiệp chip; họ trả 950 triệu nhân dân tệ [khoảng 3.700 tỷ đồng (khoảng 140 triệu đô la

Mỹ)] để mua 20% cổ phần chi phối. Tôi đã nghĩ các cơ quan hữu quan sẽ chấp thuận.

Nhưng chính trong quá trình này, từ tháng 12 năm 2025 đến tháng 4 năm 2026, công ty liên tục bị Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô cản trở và xử lý.

Song song với việc ngăn cản thương vụ, Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô nhiều lần triệu tập và gây sức ép buộc công ty kiểm toán đưa ra ý kiến kiểm toán không tiêu chuẩn [bất kỳ ý kiến nào khác với ý kiến chấp nhận toàn phần] đối với công ty; cuối tháng 4, công ty bị áp nhãn cảnh báo rủi ro ST [nhãn cảnh báo rủi ro "xử lý đặc biệt" mà các sở giao dịch chứng khoán Trung Quốc gắn cho công ty niêm yết có vấn đề về tài chính, kiểm toán hoặc quản trị; nhãn "*ST" mạnh hơn báo hiệu nguy cơ bị hủy niêm yết], và giá cổ phiếu bắt đầu giảm.

Công ty lại trình bày tình hình với chính quyền sở tại, nhưng Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô vẫn không đồng ý.

Đằng sau còn có cơ chế vận hành nào khác, tôi không rõ.

Tóm lại, không cho bán.

Cuối tháng 4, bên mua thay đổi điều kiện, yêu cầu mua 15% cổ phần với giá 750 triệu nhân dân tệ [khoảng 2.900 tỷ đồng (khoảng 110 triệu đô la Mỹ)] và nắm quyền kiểm soát; chúng tôi đã ký thỏa thuận giao dịch. Bên mua đã thanh toán một phần, và thông báo về việc bán cũng đã được công bố trên Sở Giao dịch Chứng khoán Thượng Hải.

Ngay trong ngày hôm đó, Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô đã đề nghị rõ ràng với Sở Giao dịch Chứng khoán Thượng Hải yêu cầu ngăn chặn việc bán, và giao dịch một lần nữa buộc phải chấm dứt.

Khi đó, tôi đã báo cho chính quyền địa phương, Cục Quản lý Chứng khoán Giang Tô và Sở Giao dịch Chứng khoán Thượng Hải rằng nếu họ dùng biện pháp hành chính cấm công ty bán thì doanh nghiệp sẽ vỡ nợ và phá sản, và tôi sẽ viết thư ngỏ gửi Tập Cận Bình.

Sau đó, giá cổ phiếu của công ty giảm liên tục. Giá trị thị trường của công ty niêm yết giảm từ khoảng 5 tỷ nhân dân tệ [khoảng 19.000 tỷ đồng (khoảng 750 triệu đô la Mỹ)] xuống còn chưa đầy 2 tỷ nhân dân tệ [khoảng 7.700 tỷ đồng (khoảng 300 triệu đô la Mỹ)] như hiện nay. Các tổ chức tài chính liên quan bắt đầu khởi kiện.

Từ tháng 7, công ty còn bị đưa vào thủ tục chính thức mở cuộc điều tra tiếp theo. Cho đến hôm nay, công ty vẫn đang trong tình trạng bị điều tra, và việc bán cổ phần vẫn bị hạn chế.

Tôi không thể hiểu vì sao lại phải dùng biện pháp hành chính như vậy để từng bước đẩy một doanh nghiệp có tài sản 10 tỷ nhân dân tệ [khoảng 39.000 tỷ đồng (khoảng 1,5 tỷ đô la Mỹ)], tạo việc làm cho gần một vạn người, đến chỗ vỡ nợ và thanh lý phá sản. Bởi lẽ số tiền thu được từ việc bán cổ phần vốn dĩ là để trả nợ vay các tổ chức tài chính nhà nước. Theo tình hình hiện nay, công ty sẽ buộc phải bước vào thủ tục thanh lý phá sản và bán đấu giá tư pháp. Đến lúc đó, giá có thể trở nên rất thấp, thậm chí chỉ còn vài trăm triệu nhân dân tệ [khoảng vài nghìn tỷ đồng (khoảng vài chục triệu đô la Mỹ)]. So với mức giá giao dịch theo thị trường ban đầu, có thể bán được ít hơn khoảng 800 triệu nhân dân tệ [khoảng 3.100 tỷ đồng (khoảng 120 triệu đô la Mỹ)] đến 1 tỷ nhân dân tệ [khoảng 3.900 tỷ đồng (khoảng 150 triệu đô la Mỹ)].

Rốt cuộc, cách làm này có lợi cho ai?

Bên chịu thiệt hại là các tổ chức tài chính nhà nước.

Bị ảnh hưởng là việc làm của nhân viên, là nguồn thu thuế của địa phương. Cuối cùng có thể sẽ có người mua được công ty với giá rẻ thông qua đấu giá của tòa án, nhưng đó không chỉ là cướp tiền từ tay tôi, mà còn là cướp tiền của ngân hàng, của ngân khố quốc gia.

Tôi cho rằng cách xử lý như vậy là sai, và cũng không thỏa đáng.

Cho dù các cơ quan hữu quan cần xử lý cá nhân tôi, cũng không nên làm tổn hại cả doanh nghiệp, làm tổn hại những người lao động bình thường; họ vô tội. Tôi đã nói gì, làm gì ở nước ngoài, họ hoàn toàn không biết. Họ cũng không thể quyết định lời nói và hành động của cá nhân tôi. Hơn nữa, tôi đã sống ở nước ngoài gần năm năm.

Tôi mong ông có thể yêu cầu các cơ quan hữu quan hoặc chính quyền sở tại xử lý vụ việc của Tập đoàn Văn Phong theo đúng pháp luật và thỏa đáng. Nếu ông sẵn lòng quan tâm đến việc này, tôi cũng khẩn thiết mong ông đừng trách tội bất kỳ quan chức nào đã xử lý vụ việc; tôi chỉ mong công việc của công ty được giải quyết thỏa đáng là đủ.

Tôi sinh ra trong một gia đình bình thường, lớn lên trong thời đại cải cách mở cửa.

Đối với thời đại từng mang lại cho người bình thường cơ hội thay đổi số phận ấy, tôi luôn mang lòng biết ơn. Tôi có thể chấp nhận toàn bộ tài sản của mình trong nước trở về con số không, coi như hai bên không còn nợ nần gì nhau. Nhưng tôi không thể chấp nhận việc các cơ quan hữu quan dùng biện pháp hành chính làm sụp đổ doanh nghiệp, khiến doanh nghiệp lâm vào tình trạng nợ phải trả vượt quá giá trị tài sản, liên lụy đến người khác.

Xin hãy để ông Nhậm Chí Cường được hưởng sự chăm sóc y tế thỏa đáng

Tôi cũng một lần nữa thỉnh cầu ông cho phép ông Nhậm Chí Cường được tại ngoại chữa bệnh.

Gần đây, con gái ông Nhậm Chí Cường cho tôi biết, dạo này có lúc cha cô ngay cả nói chuyện điện thoại cũng rất khó nhọc. Tình trạng sức khỏe của ông rất không ổn định, lúc tốt lúc xấu.

Thưa ông Tập Cận Bình, ông cũng là người có con gái.

Xin ông hãy đặt mình vào vị trí của người khác mà suy nghĩ.

Ông Nhậm Chí Cường đã viết một bài báo, phê bình ông vài câu.

Cái giá mà ông ấy phải trả cho việc đó đã quá đủ lớn rồi.

Là một người đứng ngoài, tôi đã đọc đi đọc lại bài viết phê bình ông vài lần mà không thấy có gì đặc biệt; sang ngày hôm sau, tôi thậm chí không còn nhớ nội dung.

Tôi một lần nữa khẩn thiết thỉnh cầu ông cho ông ấy cơ hội được tại ngoại chữa bệnh, để ông ấy được chữa trị và đoàn tụ với gia đình.

Nếu được như vậy, chúng tôi sẽ ghi nhớ thiện ý này, và sau này có cơ hội nhất định sẽ đáp đền thiện ý ấy.

Những rủi ro mà kinh tế Trung Quốc đang đối mặt

Tiếp theo, tôi muốn nói với ông về tình hình kinh tế hiện nay của Trung Quốc.

Trước hết là bên ngoài: từ năm 2024 đến nay, Mỹ đã nhiều đợt điều chỉnh thuế quan đối với hàng hóa Trung Quốc.

Trong khi đó, các mặt hàng nhập khẩu thiết yếu như năng lượng, chất bán dẫn, nguyên liệu thô, nông sản cần tiêu tốn nhiều đô la Mỹ hơn. Trước đây, Trung Quốc có thể dùng nhân dân tệ để nhập khẩu năng lượng thông qua thương mại với các nước như Iran, Venezuela.

Giờ đây, cả xuất khẩu lẫn nhập khẩu đều chịu sức ép.

Tất nhiên, số liệu xuất khẩu chính thức rất khả quan, nhưng theo tôi được biết, số liệu không khớp với tình hình thực tế. Ông chỉ cần hỏi Ngân hàng Trung ương xem lượng ngoại hối có thể sử dụng vào lúc này so với cùng kỳ năm ngoái là tăng hay giảm là đủ.

Từ đầu năm đến nay, giá xăng dầu thành phẩm của Trung Quốc đã nhiều lần tăng, giá xăng và dầu diesel tăng lũy kế đã vượt quá 20%.

Gần đây, nhiều nơi đã xuất hiện tình trạng thiếu hụt nguồn cung dầu diesel đáng lo ngại.

Năm nay, Reuters đã nhiều lần đưa tin rằng tỷ lệ sử dụng công suất bình quân của các nhà máy lọc dầu địa phương ở Sơn Đông [các nhà máy lọc dầu tư nhân quy mô nhỏ của Trung Quốc, thường được gọi là nhà máy lọc dầu "ấm trà"] chỉ đạt 50%, nguồn cung dầu thô thiếu hụt nghiêm trọng.

Nhưng nguồn cung dầu thô trên thị trường quốc tế vẫn ổn định; vậy vấn đề nằm ở đâu?

Theo những người trong ngành, trong vòng một năm tới, Trung Quốc có thể gặp vấn đề cung ứng năng lượng cực kỳ nghiêm trọng.

Nói đến bên trong: giá bất động sản trên toàn quốc đã giảm khoảng 50% so với thời kỳ đỉnh cao, tổng giá trị tài sản bị thu hẹp khoảng 200 nghìn tỷ nhân dân tệ [khoảng 770 triệu tỷ đồng (khoảng 30 nghìn tỷ đô la Mỹ)].

Có thể hình dung điều đó sẽ gây ra hậu quả như thế nào cho toàn bộ hệ thống tài chính.

Nói tiếp về việc làm và an sinh xã hội.

Theo số liệu chính thức, quy mô dân số có việc làm năm 2025 là 725 triệu người.

Quý I năm nay, số người "lao động linh hoạt" [lao động thời vụ, phi chính thức và theo nền tảng] được công bố chính thức đã lên tới 320 triệu người. Theo đà phát triển của tình hình kinh tế hiện nay, con số thực tế có thể đã vượt 400 triệu người.

Nhiều người trong số đó về bản chất không khác gì những người thất nghiệp hay bán thất nghiệp. Nếu chỉ nhìn vào tỷ lệ thất nghiệp điều tra ở thành thị được công bố chính thức, thì hoàn toàn không thể phản ánh tình hình việc làm thực sự của Trung Quốc.

Theo số liệu của Gelonghui (格隆汇) [một nền tảng thông tin tài chính của Trung Quốc], trong hơn mười năm tới, bình quân mỗi ngày có khoảng 63.000 người nghỉ hưu. Mặt khác, hiện nay mỗi ngày vẫn có rất nhiều người ngừng đóng bảo hiểm xã hội. Một bên là số người lĩnh lương hưu ngày càng nhiều, một bên là số người tiếp tục đóng góp ngày càng ít.

Từ đầu năm đến nay, qua một số thông tin rời rạc trên mạng, tôi thấy ở vùng Đông Bắc, thậm chí cả Sơn Đông, đã xuất hiện tình trạng lương hưu không được chi trả đúng hạn.

Gần đây, các cơ quan nhân lực và an sinh xã hội lại bắt đầu siết chặt việc thu bảo hiểm xã hội đối với người lao động linh hoạt, một số nơi thậm chí còn truy thu các khoản bảo hiểm xã hội của những năm trước. Nhưng so với lỗ hổng khổng lồ của quỹ bảo hiểm xã hội, việc này chỉ như muối bỏ biển.

Nghiêm trọng hơn, vấn đề nợ của người dân cũng không ngừng xấu đi.

Bloomberg cho biết đầu năm nay số người vỡ nợ các khoản vay cá nhân đã vượt quá 120 triệu, nhưng theo những người bạn trong ngành tài chính, con số thực tế còn lớn hơn rất nhiều.

Nói tiếp về tài chính địa phương.

Ngân sách trung ương và ngân sách địa phương của toàn bộ 31 đơn vị hành chính cấp tỉnh đều thâm hụt; nếu tính cả các loại nợ ẩn của địa phương vào, tình hình thực tế còn nghiêm trọng hơn nhiều so với những gì các báo cáo công khai phản ánh.

Ngay cả những nơi trước đây có tiềm lực tài chính khá dồi dào như Giang Tô, Chiết Giang, Thượng Hải cũng đã xuất hiện tình trạng ngân sách eo hẹp, một số quận huyện gặp khó khăn trong việc trả lương công chức. Một số huyện ở Bắc Giang Tô, kinh tế kém hơn Nam Giang Tô, trong tình cảnh các kênh huy động vốn sẵn có không đủ, thậm chí đã huy động vốn trong dân với lãi suất cao 12%–15% để bảo đảm lương công chức; riêng một huyện đã có tới vài chục tỷ nhân dân tệ [khoảng vài trăm nghìn tỷ đồng (khoảng vài tỷ đô la Mỹ)] tiền huy động lãi cao như vậy. So với cả nước, Giang Tô đã là nơi tốt nhất rồi.

Tình trạng nợ lương diễn ra phổ biến tại các bệnh viện, trường học và một số đơn vị sự nghiệp cơ sở trên khắp cả nước; tài chính địa phương của Trung Quốc đã rơi vào khốn cảnh rất nghiêm trọng, và tình hình vẫn đang tiếp tục xấu đi.

Tài chính công, đầu tư, tiêu dùng, bất động sản, việc làm, tài chính và sản xuất công nghiệp đều tồn tại những vấn đề nghiêm trọng ở các mức độ khác nhau.

Tôi cũng có những hoài nghi về tình hình thực tế của số liệu xuất khẩu.

Kinh tế Trung Quốc đang đối mặt với cục diện suy đa tạng chồng chất lên nhau.

Khi trao đổi riêng với một số bạn bè doanh nhân và các học giả kinh tế, mọi người ngày càng lo ngại rằng kinh tế Trung Quốc đang tiến gần đến điểm tới hạn của một cuộc khủng hoảng hệ thống, và có thể gãy vỡ đột ngột trong khoảng một năm tới.

Tất nhiên, cụ thể khi nào xảy ra, xảy ra dưới hình thức nào, chỉ có Thượng đế mới biết.

Nếu kinh tế tư nhân và kinh tế thực tiếp tục co lại, số chủ thể thị trường không ngừng giảm đi, toàn bộ hệ thống sẽ ngày càng khó duy trì. Tôi một lần nữa kêu gọi ông: xin hãy để chính quyền các cấp chấm dứt việc áp dụng biện pháp giam giữ liuzhi (留置) và bắt giữ các doanh nhân tư nhân. Doanh nghiệp tư nhân là đá dằn khoang giữ ổn định việc làm trong xã hội, và cũng là lực lượng tích cực cho sự chuyển đổi hòa bình của xã hội.

Ngoài ra, chính quyền địa phương liên tục huy động vốn từ hệ thống ngân hàng thông qua các doanh nghiệp nhà nước địa phương và các nền tảng thành đầu (城投) [các phương tiện huy động vốn của chính quyền địa phương — những công ty do chính quyền địa phương lập ra để vay tiền ngoài bảng cân đối ngân sách của mình] để duy trì hoạt động, thì rủi ro cuối cùng sẽ đè sụp các tổ chức tài chính. Mà đằng sau hệ thống ngân hàng là tiền gửi của hàng nghìn hàng vạn người dân bình thường và tín nhiệm của cả quốc gia.

Những doanh nghiệp nhà nước địa phương như Hoa Phát Châu Hải (珠海华发) hay Vạn Khoa Thâm Quyến (深圳万科) [hai tập đoàn bất động sản lớn ở tỉnh Quảng Đông, đều có cổ đông là chính quyền địa phương], trên cả nước còn rất nhiều. Nếu thực sự xảy ra vỡ nợ nghiêm trọng, bề ngoài có vẻ đó chỉ là vấn đề của Quảng Đông.

Nhưng chính quyền trung ương có thể làm ngơ được không?

Nếu khắp các địa phương trên cả nước đều đến lúc bùng nổ, thì chính quyền trung ương không những không thể đứng ngoài cuộc, mà đến khi muốn xử lý thì cũng đã không còn kịp nữa.

Tất nhiên, hiểu biết của tôi còn rất nông cạn.

Tôi đề nghị ông triệu tập vài người thực sự hiểu kinh tế, hiểu tài chính công, hiểu tài chính, nghiêm túc tổ chức một cuộc họp.

Nhưng nhất thiết phải yêu cầu Bộ Tài chính, các cơ quan quản lý tài chính và các cơ quan liên quan tổng hợp đầy đủ toàn bộ tình hình thực tế của các địa phương, các lỗ hổng ngân sách, tình hình nợ của doanh nghiệp nhà nước địa phương, các khoản nợ ẩn, nợ xấu thực tế của các tổ chức tài chính, cũng như lượng ngoại hối mà Ngân hàng Trung ương thực sự có thể sử dụng.

Hãy để họ căn cứ vào số liệu thực để đánh giá xem nếu tiếp tục phát triển theo tình hình hiện nay, toàn bộ hệ thống kinh tế rốt cuộc sẽ đối mặt với rủi ro hệ thống nghiêm trọng vào lúc nào.

Nếu kết luận của họ khác với những gì ông đang được nghe hiện nay, thậm chí gần với những lo ngại của tôi, thì tôi mong ông nghiêm túc cân nhắc đề nghị dưới đây.

Đề xuất về một cuộc chuyển đổi hòa bình

Tôi đề nghị ông đứng ra dẫn dắt việc thành lập Ủy ban Tình trạng Khẩn cấp Quốc gia, theo sự ủy quyền của Ủy ban Trung ương [Ủy ban Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc, cơ quan chính thức cao nhất của Đảng giữa hai kỳ đại hội], nhằm thúc đẩy một cuộc chuyển đổi hòa bình.

Trước hết, hãy công khai với xã hội một cách đầy đủ nhất có thể số sách tài chính thực sự của quốc gia, nợ của chính quyền địa phương, nợ của các doanh nghiệp nhà nước, rủi ro của các tổ chức tài chính, cũng như những áp lực kinh tế mà đất nước đang phải đối mặt.

Hãy để người dân biết đất nước chúng ta thực sự đang ở trong tình trạng nào.

Sau đó, trong một thời hạn rõ ràng, ủy ban này sẽ thúc đẩy việc soạn thảo một bản hiến pháp mới, trả lại quyền lực cho nhân dân.

Ủy ban này có thể đặt ra một thời hạn chuyển tiếp từ một đến hai năm. Trong thời gian chuyển tiếp, ông cần thôi đảm nhiệm các chức vụ lãnh đạo chủ chốt của Đảng và Nhà nước, chuyển giao quyền lực Đảng và chính quyền cho Ủy ban Tình trạng Khẩn cấp Quốc gia. Đây không phải là sự xúc phạm hay thách thức đối với ông, mà là để mọi tầng lớp trong xã hội thực sự tin vào thiện chí của cuộc chuyển đổi hòa bình.

Tuy nhiên, vì sự an toàn cá nhân của ông, ông có thể tiếp tục giữ chức Chủ tịch Quân ủy Trung ương [cơ quan chỉ huy các lực lượng vũ trang Trung Quốc] trong thời gian chuyển tiếp, với nhiệm kỳ trùng với nhiệm kỳ của Ủy ban Tình trạng Khẩn cấp Quốc gia. Kể từ ngày hiến pháp mới có hiệu lực, quân đội sẽ đồng thời được chuyển giao để vận hành trong khuôn khổ của hiến pháp mới.

Như vậy, ông cũng có thể yên tâm.

Hiến pháp mới phải thực sự bảo đảm quyền sở hữu tư nhân, xác lập pháp quyền, bảo đảm các quyền tự do của công dân, bãi bỏ lệnh cấm lập đảng, để quyền lực nhà nước trở lại trong tay nhân dân.

Hiến pháp mới phải được đưa ra để toàn dân thảo luận công khai và cùng nhau bàn bạc đầy đủ.

Đồng thời, hiến pháp mới cần bổ sung các điều khoản bảo đảm đặc biệt.

Xét việc ông và Ủy ban Trung ương dưới sự lãnh đạo của ông đã chủ động trả lại quyền lực cho nhân dân, chủ động chuyển giao quyền lực cho chế độ hiến định mới, giúp đất nước thực hiện cuộc chuyển đổi hòa bình, hiến pháp mới sẽ đưa ra những bảo đảm an toàn rõ ràng cho ông, gia đình ông và các ủy viên Ủy ban Trung ương.

Có thể thông qua một điều khoản đặc xá, những sự việc xảy ra trong thời gian đương nhiệm trước đây sẽ không bị truy cứu trách nhiệm pháp lý.

Dĩ nhiên, phạm vi và thủ tục cụ thể của việc đặc xá, cũng như cách dung hòa với quyền lợi hợp pháp của những nạn nhân khác và với công lý, cần được các tầng lớp xã hội tiếp tục thảo luận và được xác định thông qua các thủ tục hợp pháp.

Đồng thời, trong hiến pháp mới và các dàn xếp chuyển tiếp, cũng phải bảo đảm quyền lợi việc làm hợp pháp của hơn bảy triệu công chức hiện nay. Không thể chỉ vì chế độ chính trị thay đổi mà để những công chức bình thường này đột nhiên mất việc làm và mất nguồn sống.

Dĩ nhiên, đối với những vụ án oan sai trong những năm qua, cũng như những người đã tham gia tạo ra các vụ án oan sai ấy, cần phải được điều tra và xử lý theo pháp luật.

Nhưng mọi cuộc điều tra và truy cứu trách nhiệm đều phải được tiến hành trên quỹ đạo của pháp quyền.

Giả sử Ủy ban Tình trạng Khẩn cấp Quốc gia gồm bảy thành viên.

Trong đó, bốn người do ông chỉ định từ những người ông tin cậy.

Chẳng hạn như Thái Kỳ (蔡奇), Vương Tiểu Hồng (王小洪), Lý Cường (李强), Bành Lệ Viện (彭丽媛) [lần lượt là Ủy viên Ban Thường vụ Bộ Chính trị, Bộ trưởng Bộ Công an, Thủ tướng Quốc vụ viện và phu nhân của ông Tập Cận Bình].

Ba người còn lại do xã hội dân sự đề cử.

Chẳng hạn như những nhân vật có ảnh hưởng xã hội như Nhậm Chí Cường, Jimmy Lai (Lê Trí Anh, 黎智英) [nhà sáng lập tờ báo ủng hộ dân chủ *Apple Daily* ở Hồng Kông, hiện đang bị giam], hoặc bà Lưu Hà (刘霞), quả phụ của ông Lưu Hiểu Ba (刘晓波) [người đoạt giải Nobel Hòa bình năm 2010, qua đời năm 2017 khi đang bị nhà nước giam giữ].

Dĩ nhiên, đây chỉ là những ví dụ tôi tiện nêu ra, không có nghĩa là bản thân họ sẵn lòng tham gia.

Cụ thể nên gồm những ai, ông hoàn toàn có thể suy nghĩ thấu đáo.

Tôi đưa ra đề xuất này không phải vì tôi cho rằng mọi việc đã xảy ra trong quá khứ đều đúng đắn.

Mà vì tôi mong đất nước này có thể thực hiện một cuộc chuyển đổi thể chế hòa bình với cái giá thấp nhất có thể.

Để tất cả mọi người đều có thể nhìn thấy một tương lai hòa bình.

Để hiến pháp mới và các điều khoản bảo đảm đặc biệt có thể đạt được sự đồng thuận rộng rãi, có thể mời các tầng lớp xã hội cùng ký tên, công khai tuyên bố ủng hộ và bảo đảm cho dàn xếp chuyển tiếp hòa bình này.

Bao gồm các doanh nhân, trí thức và những nhân sĩ xã hội khác ở trong và ngoài nước.

Bao gồm tất cả các nhóm bất đồng chính kiến ở hải ngoại — đồng bào Hồng Kông ở nước ngoài, lớp sinh viên thế hệ 1989 [thế hệ của phong trào dân chủ Thiên An Môn năm 1989], những người theo Pháp Luân Công [một phong trào tâm linh bị cấm ở Trung Quốc từ năm 1999] — chỉ cần họ chấp nhận hiến pháp mới cùng các điều khoản đặc biệt, thì đều được hoan nghênh.

Hoan nghênh họ trở về quê hương, để thực hiện hoài bão, để xây dựng đất nước lý tưởng trong lòng họ, để mỗi người Trung Quốc đều có thể theo đuổi giấc mộng Trung Hoa của riêng mình theo cách của riêng mình.

Một Trung Hoa rộng lớn phải có đủ tấm lòng và khí độ để họ tự do vẫy vùng.

Thậm chí có thể mời Liên Hợp Quốc và các quốc gia liên quan, trên tiền đề tôn trọng chủ quyền của Trung Quốc và quyền tự quyết định tương lai đất nước của nhân dân Trung Quốc, hỗ trợ và chứng kiến một cách thích đáng ở tầm quốc tế cho cuộc chuyển tiếp hòa bình.

Tất cả những điều này chỉ là suy nghĩ ban đầu của cá nhân tôi.

Tôi biết nó còn rất non nớt, còn nhiều chỗ cần thảo luận và hoàn thiện.

Tôi nói ra những gì mình đã thấy, những gì mình lo lắng, cùng những ý tưởng và đề xuất mà tôi cho rằng có thể giúp đất nước thực hiện cuộc chuyển đổi hòa bình với cái giá thấp nhất. Ngay cả khi ông sẵn lòng ngay lúc này, tôi cho rằng khả năng thành công của phương án này cũng ngày càng nhỏ, hiện chỉ còn 30%, và thời gian còn lại vô cùng gấp gáp.

Nhưng tôi mong ông có thể suy nghĩ thật nghiêm túc.

Tôi mong một ngày nào đó được thấy ông cùng gia đình sang châu Âu xem World Cup, đi du lịch khắp nơi trên thế giới.

Tôi mong một ngày nào đó, con gái ông có thể chia sẻ trên mạng xã hội những khoảnh khắc hạnh phúc của ông bên cháu ngoại.

Tôi mong một ngày nào đó, phu nhân của ông, bà Bành Lệ Viện, có thể tổ chức một buổi hòa nhạc.

Chúng tôi cũng có thể mua vé đến nghe bà hát.

Còn ông có thể dẫn theo những người bạn cũ, cùng đến cổ vũ cho phu nhân.

Chúng ta ngồi trong cùng một nhà hát.

Trong lòng không ai còn sợ hãi.

Tôi thậm chí mong rằng, một ngày nào đó có thể tình cờ gặp ông tại một nhà hàng nơi góc phố, hay trong một công viên nào đó.

Chúng ta có thể ngồi xuống cùng uống một ly rượu.

Trò chuyện về sự khác nhau giữa thế hệ này với thế hệ khác, trò chuyện về sự khác nhau giữa Bố già đời thứ nhất và Bố già đời thứ hai mà ông yêu thích.

Tôi mong rằng con người ông mà tôi gặp khi ấy là một ông lão hiền từ, nhân hậu. Chứ không phải là ông Tập Cận Bình của hôm nay, người mà ai nhắc đến tên cũng đều cảm thấy sợ hãi.

Tôi mong một ngày nào đó, tất cả chúng ta sẽ không còn sống trong sợ hãi.

Thưa ông Tập Cận Bình, nếu ông cảm thấy lo âu và bất an, tôi đề nghị ông thử trò chuyện với Thượng đế trong lòng mình.

Không cần hình thức gì đặc biệt, cũng không cần nghi lễ nào.

Trong lòng ông nghĩ gì, lo lắng điều gì, mong muốn điều gì, đều có thể thử giãi bày cùng Thượng đế.

Nếu suy nghĩ và mong muốn của ông là thiện lương, tôi tin rằng Thượng đế sẽ lắng nghe lời cầu nguyện của ông.

Những năm qua, tôi đã từng phẫn nộ, cũng đã từng đau khổ.

Tôi đã từng, vì những gì bản thân tôi, bạn bè tôi và doanh nghiệp của tôi phải gánh chịu, mà nghĩ đến việc trả thù những kẻ đã làm hại mình.

Nhưng hôm nay, tôi muốn nói với ông:

Tôi chọn tha thứ và khoan dung cho những người đã từng làm hại tôi.

Tôi không muốn hận thù tiếp tục kéo dài.

Tôi không muốn thế hệ sau của chúng ta lại phải trải qua nỗi sợ hãi mà thế hệ chúng ta đã trải qua.

Tôi sẽ cầu nguyện Thượng đế gìn giữ sức khỏe cho ông Nhậm Chí Cường. Xin Ngài thương xót ông, để ông được hưởng sự chăm sóc y tế thỏa đáng và sớm được đoàn tụ với gia đình.

Thưa ông Tập Cận Bình, tôi cũng cầu nguyện cho ông.

Cầu xin Thượng đế ban cho ông tình yêu và lòng trắc ẩn, ban cho ông sự khôn ngoan thiêng liêng.

Để ông có thể nhìn thấy hoàn cảnh thực sự của đất nước này, nhìn thấy nỗi đau của những người bình thường, cũng nhìn thấy con đường của hòa bình và công nghĩa, và giúp ông đưa ra lựa chọn đúng đắn trước lịch sử.

Tiết Kiện

Rạng sáng ngày 21 tháng 11 năm 2026, tại Tokyo

Ghi chú của người dịch

- Toàn bộ phần văn bản trong ngoặc vuông [ ] do người dịch bổ sung. Đây là thông tin bối cảnh dành cho độc giả, có thể bỏ qua mà không làm thay đổi nội dung bức thư. Các sự kiện và nhận định trong thư là lời của chính tác giả và chưa được người dịch kiểm chứng.
- Tên người và địa danh Trung Quốc được ghi theo âm Hán-Việt, kèm chữ Hán trong ngoặc đơn ở lần xuất hiện đầu tiên đối với một số nhân vật và tổ chức. Với một số nhân vật nổi tiếng, bản dịch ghi kèm tên quốc tế đã thông dụng (ví dụ Jimmy Lai).
- Tỷ giá: tỷ giá trung tâm (tham chiếu) do Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) công bố ngày 27 tháng 11 năm 2026 là 1 USD = 25.687 VND; tỷ giá chéo CNY/USD lấy theo tỷ giá tham chiếu của Ngân hàng Trung ương châu Âu (ECB) cùng ngày (1 USD = 6,6543 CNY), do đó 1 CNY = 3.860 VND = 0,1503 USD. Các khoản tiền nhân dân tệ được ghi như trong nguyên bản. Số tiền quy đổi trong ngoặc vuông được làm tròn đến hai chữ số có nghĩa. Với những khoản tiền không cụ thể (“vài chục triệu”), bản dịch chỉ ghi bậc độ lớn. Các số liệu tính bằng mét vuông không được quy đổi.
- Nguyên bản phân biệt “转型” (ở đây dịch là “chuyển đổi”) với “过渡” (“chuyển tiếp”); bản dịch giữ nguyên sự phân biệt này. “一代教父和二代教父” được dịch là “Bố già” thứ nhất và “Bố già” thứ hai (có thể hiểu là hai bộ phim The Godfather và The Godfather Part II, hoặc hai thế hệ của gia đình Corleone); bản dịch để ngỏ cả hai cách hiểu.

Về bản sao này

Trang chính thức: https://tokyoloveletter.org/vi/ (mirrors: https://tokyoloveletter.org/mirrors.txt)

Khóa công khai minisign: `[MINISIGN-PUBLIC-KEY]`

Kiểm tra đây có phải trang thật: https://tokyoloveletter.org/vi/verify/

Lưu ý: ở một số nơi, việc mở, lưu hoặc chuyển tiếp nội dung này có thể gặp rủi ro, và trang này không thể bảo đảm an toàn cho bạn hay bảo đảm luôn mở được. Xin bạn tự cân nhắc.

Trang này không nhận quyên góp. Mọi hoạt động gây quỹ nhân danh trang này đều là giả mạo.

Tokyo Love Letter · tokyoloveletter.org